

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky

Spolkový věstník

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky, Vol. 65 (1936), No. 2, V41--V44

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/120841>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1936

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

SPOLKOVÝ VĚSTNÍK.

Zápis o řádné valné schůzi JČMF

konané dne 9. prosince 1935 v posluchárně fyzikálního ústavu Karlovy university v Praze.

Místopředseda v. šk. r. PETÍRA zahajuje schůzi v 17h 30m za přítomnosti 34 členů. Omluvili se prof. BYDŽOVSKÝ, vl. r. ČERVENKA, prof. PETR, prof. VALOUCH, prof. VYČICHLO a prof. ŽÁČEK. Od čtení protokolu minulé valné schůze bylo upuštěno, ježto byl otištěn ve spolkovém věstníku.

Místopředseda vzpomíná zemřelých členů Jednoty: čestných a zakládajících členů A. PLESKOTA a V. POSEJPALA, skutečných členů L. BAHNÍKA, V. FISCHERA, B. HOBZKA, E. KLEINA, V. NEJDLA, O. OTISE, J. PAZDÍRKA, H. SECHOVSKÉHO, J. ŠEDA, V. TVRDÉHO, činného člena K. JANOVSKEHO, kterýžto projev vyslechli přítomní stojíce.

Ředitel dr. VALOUCH doplňuje tištěnou výroční zprávu některými poznámkami, zejména o učebnicích, Rozhledech (počet odběratelů stoupl proti loni o 546) a o závěrečných účtech. Doc. dr. TRUKSA upozorňuje na přílišné horko a nedostatečné osvětlení v čítárně.

Za kontrolující komisaře navrhuje prof. dr. LENZ, aby bylo uděleno absolutorium výboru a jemu poděkováno, což bylo schváleno jednomyslně.

Volby byly provedeny na návrh prof. dr. KOŘÍNKA aklamací, proti níž nebylo námitek. Zvoleni byli jednomyslně podle kandidátní listiny: ředitelem VALOUCH, členy výboru (na 3 roky) HRDLIČKA, HRUŠKA, KÖSSLER, RYCHLÍK, ŠMOK, ŠTĚPÁNEK, ZÁVIŠKA, (na 1 rok) VYČICHLO, náhradníky TEPLÝ, LEHAR, RÖSSLER, ZACHOVAL, KREJČÍ, PROCHÁZKA, kontrolujícími komisaři LENZ, ŠALAMON, ŠRŮTEK, členem fyzikální sekce vědecké rady BŘEZINA (na 1 rok místo resignovavšího prof. FRIEDRICHÁ).

Ježto volných návrhů nebylo, končí místopředseda valnou schůzi v 18h 10m.

Výbor JČMF pro správní rok 1935/36 se skládá z těchto členů:

Předseda: LADISLAV ČERVENKA, vládní rada v Praze (do konce r. 1936).

Místopředseda: STANISLAV PETÍRA, vrchní školní rada v. v. v Praze (1936).

Ředitel: dr. MILOSLAV VALOUCH, sekční šéf v. v. v Praze (1938).

Pokladník: dr. BOHUMIL BYDŽOVSKÝ, profesor university Karlovy v Praze (1937).

Jednatel: dr. MILOŠ KÖSSLER, profesor university Karlovy v Praze (1938).

Knihovníci: dr. FRANTIŠEK ZÁVIŠKA, profesor university Karlovy v Praze (1938);

dr. JAN BŘEZINA, profesor reál. gymnasia v Praze (1937);

dr. KAREL RYCHLÍK, profesor vys. učení techn. v Praze (1938);

dr. VIKTOR TRKAL, profesor university Karlovy v Praze (1937).

Účetní správce: dr. JOSEF ŠTĚPÁNEK, vrchní školní rada v Praze (1938).

Archivář: dr. MIKULÁŠ ŠMOK, ředitel reálky v Praze (1938).

Zapisovatel: dr. ALOIS WANGLER, profesor reál. gymnasia v Praze (1937).

Bez zvláštní funkce: dr. JOSEF HRDLIČKA, docent vys. učení techn. v Praze (1938);

dr. VÁCLAV HRUŠKA, profesor vys. učení techn. v Praze (1938);
 VÁCLAV INGRIS, profesor reál. gymnasia v Praze (1936);
 dr. VOJTĚCH JARNÍK, profesor university Karlovy v Praze (1937);
 ing. dr. RUDOLF KUKAČ, profesor vys. učení techn. v Praze (1937);
 dr. BOHUSLAV MAŠEK, místoředitel st. hvězdárny v Praze (1936);
 dr. FRANTIŠEK NACHTIKAL, prof. vys. učení techn. v Praze (1936);
 dr. FRANTIŠEK NUŠL, ředitel hvězdárny v Praze (1937);
 dr. KAREL PETR, profesor university Karlovy v Praze (1936);
 dr. FRANTIŠEK VÝCICHLO, profesor reálky v Praze (1936);
 dr. AUGUST ŽÁČEK, profesor university Karlovy v Praze (1936);
 JOSEF ŽDÁREK, profesor st. průmyslové školy v Praze (1937).

Náhradníci (na rok 1935/36):

STANISLAV TEPLÝ, profesor reál. gymnasia v Praze;
 dr. FRANTIŠEK LEHAR, profesor reál. gymnasia v Praze;
 dr. KAREL RÖSSLER, profesor reál. gymnasia v Praze;
 dr. LADISLAV ZACHOVAL, asistent vys. učení techn. v Praze;
 ZDENĚK KREJČÍ, posluchač university Karlovy v Praze;
 FRANTIŠEK PROCHÁZKA, posluchač vys. učení techn. v Praze.

Kontrolující komisaři (na rok 1935/36):

dr. VÁCLAV LENZ, profesor vys. učení technického v Praze;
 dr. BEDŘICH ŠALAMON, profesor university Karlovy v Praze;
 JAN ŠRÚTEK, profesor reál. gymnasia v. v. v Praze.

Vědecká rada. Členové sekce matematické (do konce r. 1936):

dr. VLADIMÍR HEINRICH, profesor university Karlovy v Praze;
 dr. EMIL SCHOENBAUM, profesor university Karlovy v Praze;
 dr. JAN VOJTĚCH, profesor vys. učení technického v Praze;
 dr. VOJTĚCH JARNÍK jakožto delegát výboru.

Členové sekce fyzikální (do konce r. 1936):

dr. JAN BŘEZINA, profesor reál. gymnasia v Praze;
 dr. VÁCLAV DOLEJŠEK, profesor university Karlovy v Praze;
 dr. MILOSLAV A. VALOUCH, profesor vys. učení techn. v Praze;
 dr. FRANTIŠEK NACHTIKAL jakožto delegát výboru.

Zprávy členských schůzí.

Matematická sekce vědecké rady pořádala tyto schůze:

Dne 7. listopadu 1935 přednášel prof. dr. VLADIMÍR KOŘÍNEK: Dílo Emmy Noetherové. Obsah přednášky byl uveřejněn v článku otištěném v tomto ročníku Časopisu, str. D 1.

Dne 16. ledna 1936 přednášel doc. dr. OTOMAR PANKRAZ: O rovnici pro výrobní rychlost.

Přednášející vychází ze své práce Zum Problem der Massenfabrikation, Aktuánské vědy, 5 (1935), 34—47, a odvozuje nová kritéria pro pomocné funkce problému výroby s respektováním výrobních zásob. Dále hledá stacionární stavy pro tento problém. Jedna část přednášky bude uveřejněna německy v Aktuánských vědách, druhá část pak anglicky v americkém čas. Econometrica.

Fyzikální sekce vědecké rady pořádala tyto schůze:

Dne 22. října 1935 přednášel prof. dr. FRANTIŠEK LINK: Zatmění měsíčků Jupiterových a jeho atmosféra.

Atmosféry planet se projevují jednak při zákrytech stálic odchýlkou paprsků a jejich absorpcí, jednak zatměním kotoučku k okraji planety a konečně selektivní absorpcí ve spektru planety. Při zákrytech stálic jest

odchylka paprsků velmi nepatrná, ježto přicházejí v úvahu jen nejvyšší části atmosféry. Mnohem citlivější jest měření zeslabení světla stálice, jež má původ hlavně v refrakci. Takto se dají odvoditi některé konstanty charakterisující vnější atmosféru.

Na případ zakrytu se dají převéstí zatmění měsíčků Jupiterových. Jak plyne z měření Eropkinových jasnost zatmívaného měsíčku počne klesati dosti daleko od hranic stínu Jupiterova. Vliv atmosféry v takových výškách jest zanedbatelný. Jde spíše o absorbující vrstvu koncentrovanou částečně v rovníkové rovině ve výši 10% až 5% poloměru a absorbující asi 7% až 5% dopadajícího světla. O složení této vrstvy se nedá dosud ničeho říci. Analogický případ se vyskytuje při výkladu některých zjevů ve vysoké atmosféře zemské a Martově.

Dne 5. listopadu 1935 přednášeli dr. VILÉM KUNZL a Ing. JOSEF B. SLAVÍK (Spektroskopický ústav Karlovy university): Proudění plynu štěrbinou za vyšších tlaků. (Přednesl Ing. Slavík.)

Přednášející podává aplikace nového ventilu pro regulaci velmi malých tlaků plynu (o kterém bylo zde referováno dne 5. března 1935) při studiu proudění plynu štěrbinou za vyšších tlaků. Svě experimentální výsledky porovnává s hodnotami teoretickými a sice vyšetřuje, do jaké míry platí vztahy odvozené pro t. zv. skluzový člen v Poiseuilleově rovnici. Rozborem této rovnice ukazuje možnost stanovení šířky štěrbinu z naměřených výsledků nezávisle na skluzovém členu. Na základě toho určuje šířku štěrbinu dostatečně přesně a jednoduše ze směrnice průběhu hodnot G jako funkce středního tlaku p . Z výsledků měření určuje dále spodní tlakovou mez, pro kterou ještě platí Poiseuilleho rovnice při proudění plynu štěrbinou. Pod touto spodní tlakovou mezí byla nalezena v průběhu hodnot G v tomto tlakovém oboru dosud nepozorovaná maxima, která s klesajícím středním tlakem p mizí.

Dne 5. listopadu 1935 přednášel dr. VILÉM KUNZL: K -serie sodíku, hořčiku a hliníku a nové výsledky v N -serii X -spekter.

Přednášející referoval o výsledcích dosažených v K -serii Na, Mg a Al za použití iontové trubice pro nízké napětí ve spojení s fokusační metodou jím vypracovanou, o níž již dříve zde referoval. Za tohoto experimentálního uspořádání podařilo se autoru jednak některé linie nalezené již jinými autory u Mg a Al sledovati až k Na, na př. v α -grupě linie α_7 a α_8 , jednak nalézt u těchto prvků některé další linie dosud ještě neznámé. Tak v α -grupě na př. dublet $\alpha_{13}\alpha_{14}$, v β -grupě linie β_{VI} , β_{VII} a β_{VIII} . Vedle těchto linií, které klasifikoval, vystoupily linie, o jichž příslušnosti na podkladě dosavadního experimentálního materiálu nebylo možno rozhodnouti.

Dne 19. listopadu 1935 přednášel SWAMI INANANANDA: Nové výsledky v přesném měření X -spekter. (Anglicky.) Vyšlo současně v Časopise 65, 97, 1936.

Dne 3. prosince 1935 přednášel JINDŘICH M. BAČKOVSKÝ: O emisním spektru argonu a o absorpčních hranách v dlouhovlnném oboru paprsků X .

K získání emisních spekter inertních plynů udal autor metodu užitím iontové trubice konstrukce prof. Dolejška a Dr. Kunzla, vypracováním vhodných experimentálních podmínek udržení správného charakteru výboje pro vznik X -spekter. Tímto způsobem našel hlavní linky L -spektra argonu, L_i a L_{η} (viz Nature, říjen 1935).

Při vpuštění argonu se objevilo velmi silné rozprašování, takže vystoupily i linky vápníku ze skla, což přispělo ke správné identifikaci obráceně absorpční hrany draslíku z fotografické desky. Množství draslíku ve fotografické desce postačující pro absorpci vypočítal přednášející podle Jöns-sona. Toto množství draslíku dokázal doc. Brdička polarografickou analysou. Tímto výsledkem je dokázána existence obráceně absorpční hrany draslíku

z fotografické desky a změřena jeho absorpční hrana dosud neměřená. (Viz Nature, listopad 1935.)

Dále autor diskutoval další obrácené absorpční hrany v ultraměkkém oboru X-paprsků, kde jednak potvrdil, jednak opravil výsledky dosažené Dolejškem a Janíčkem, při čemž vysvětlil rozpory identifikace absorpční hrany stříbra v práci Prinsové a Takensové a vysvětlil a identifikoval rovněž absorpční bílou linii nalezenou Siegbahnem a Magnussonem v okolí 115 Å.

Slovenské učebnice podle osnov z r. 1933.

ARITMETIKA

- I. tř. střed. škol: Červenka - Bučan, Aritmetika, I., 3. v., 12,20 (163)
 II. tř. střed. škol: Červenka - Bučan, Aritmetika, II., 3. v., 14,80 (164)
 III. tř. střed. škol: Červenka - Bučan, Aritmetika, III., 2. v., 11,— (165)
 IV. tř. střed. škol: Bydžovský - Teplý - Vyčichlo - Ondruš, Aritmetika, IV., 2. v., 12,60 (160)
 V.-VII. tř. střed. škol: Bydžovský - Teplý - Vyčichlo - Fischer, Aritmetika, V.-VII., 2. v., připravuje se (161)

GEOMETRIE

- I. tř. střed. škol: Valouch - Špaček - Říman, Meroveda, I., 3. v., 8,40 (169)
 II. tř. střed. škol: Valouch - Špaček - Říman, Meroveda, II., 3. v., 7,60 (170)
 III. tř. střed. škol: Valouch - Špaček - Říman, Meroveda, III., 3. v., 7,40 (171)
 IV. tř. střed. škol: Vojtěch - Bučan, Geometria, IV., 2. v., 11,60 (174)
 V. tř. g. vš. typů: Vojtěch - Vanovič, Geometria, V. g., 2. v., připravuje se (175)
 r.: Vojtěch - Vanovič, Geometria, V. r., 2. v., připravuje se (181)
 VI. tř. g. vš. typů: Vojtěch - Vanovič, Geometria, VI. g., připravuje se (176)
 r.: Vojtěch - Vanovič, Geometria, VI. r., připravuje se (182)
 VII. tř. g. a r. g.: Vojtěch - Vanovič, Geometria, VII. g., 13,60 (177)
 r. a r. r. g.: Vojtěch - Vanovič, Geometria, VII. r., 20,— (183)
 VIII. tř. r. r. g.: Vojtěch - Vanovič, Geometria, VII. r., 20,— (183)

DESKRIPTIVNÍ GEOMETRIE A RÝSOVÁNÍ

- III. tř. g. a r. g.: Klíma - Ingrid - Říman, Rysovanie, g., 8,80 (172)
 r. a r. r. g.: Klíma - Ingrid - Říman, Rysovanie, r., 10,80 (173)
 IV. tř.: tytéž
 VII.-VIII. tř. r. g. Klíma - Ingrid - Fischer, Deskript. geometria, r. g., a r. r. g.: připravuje se (168)

FYSIKA

- III.-IV. tř. stř. škol: Petíra - Šmok - Říman, Fyzika, 3. v., 30,— (167)
 VI. tř. r.: Devorecký - Šmok - Fischer, Fyzika, I., v tisku (179)
 VII. tř. g. vš. typů: táž
 r.: Devorecký - Šmok - Fischer, Fyzika, II., připravuje se (180)
 VIII. tř. g. vš. typů: táž

V závorce je uvedeno orientační číslo učebnice. Prosíme, aby při každé objednávce bylo číslo to uvedeno, neboť se tím zabrání omylu. Scházějící učebnice dlužno zatím nahradit českými.